

GLOBALT FOKUS BEMÆRKER

Regeringen har lanceret Danmarks nye strategi for styrket engagement med afrikanske lande 'Afrikas århundrede'. Globalt Fokus har analyseret strategien, hvor vi glæder os over, at civilsamfundets vigtige rolle understreges i strategien. Ligeværd, ligeværdighed og ligeværdige partnerskaber går igen igennem, og det kan vi hos Globalt Fokus også kun glæde os over. Men opgøret med de strukturer, som står i vejen for ligeværdighed, udebliver.

VI SER MULIGHEDER: NY TILGANG TIL SAMARBEJDET MED DE AFRIKANSKE LANDE

Højere ambitioner for Danmarks engagement med de afrikanske lande kan Globalt Fokus kun være enige i og støtte op om. Med en ny tilgang, nye narrativer og nye ambitioner samt en erkendelse at gamle magtbalancer må vige for mere lige og retfærdig global repræsentation, ser vi mange muligheder i regeringens nye strategi for fornyet engagement med afrikanske lande - for både stærkere og bedre samarbejde uanset om vi taler regerings-, myndigheds-, EU- eller civilsamfundsniveau.

Vi er helt enige med regeringen i, at udviklingssamarbejdet ikke alene skal udgøre alt Danmarks engagement på det afrikanske kontinent, til gengæld skal udviklingssamarbejdets grundlæggende værdier, formål og ambitioner om en retfærdig, fredelig og bæredygtig verden indtænkes i andre politikområder og i al dansk internationalt engagement.

Vi er begejstret for at se at regeringen med denne nye strategi ikke alene lægger op til at styrke det danske engagement på tværs af vores nabokontinent, men også lægger vægt på at påvirke og styrke EU's samlede engagement. Samarbejdet på tværs af EU er nemlig helt afgørende i at genopbygge tillid mellem de to kontinenter og skabe resultater, der bidrager til bæredygtig udvikling.

DEN SVÆRE BALANCEGANG: HISTORIENS KONSEKVENSER OG FREMTIDENS AMBITIONER

"Afrikas århundrede" er titlen på regeringens nye strategi for styrket dansk engagement med de afrikanske lande. Fra første kapitel "En ny tilgang til Afrika" slår strategien nye toner an omkring Danmarks fremtidige samarbejde med afrikanske lande. Med refleksioner over problemstillinger, egne interesser, ligeværdighed og et opgør med et ensporet fokus på udviklingssamarbejdet med Afrika, sætter regeringen retning for en fornyet forståelse af og engagement med afrikanske lande.

Under regeringens proces for udarbejdelse af den nye strategi, har Globalt Fokus understreget vigtigheden af at Danmark kan være med til at genopbygge tillid mellem afrikanske lande og europæiske partnere. Her er et nyt narrativt for, hvordan vi forstår og møder afrikanske befolkninger helt afgørende. I civilsamfundet har vi lagt vægt på, at det kræver et opgør med de økonomiske og internationale institutionelle strukturer, hvis vesten skal lykkes med at genoprette tilliden og skifte magtbalancer. Den nye strategi fastslår at Danmark vil arbejde for reformer af arkitekturen i det multilaterale samarbejde for sikring af større afrikansk indflydelse i internationale fora, herunder i FN's Sikkerhedsråd. Dog præsenterer strategien ikke en analyse af, hvordan vores egen danske og europæiske velstand er blevet til på baggrund af strukturer, som fastholder ekstrem international ulighed, fattigdom, fortsat ressourceudtømmelse og ulige magtforhold.

Ligeværd, ligeværdighed og ligeværdige partnerskaber går igen igennem strategien - og det kan vi i civilsamfundet kun glæde os over. Men opgøret med de strukturer, som står i vejen for ligeværdighed, udebliver. Vi ser derfor frem til at følge, hvordan de nye toner og narrativer konkret materialiserer sig i de danske-afrikanske relationer i de kommende år.

VI GLÆDER OS OVER: CIVILSAMFUNDETS PLADS I STRATEGIEN

Den nye strategi placerer civilsamfundet som en tydelig aktør. Det glæder vi os over. I regeringens udarbejdelse af den nye strategi, har Globalt Fokus udvidet civilsamfundets rolle fra at være en vigtig aktør ikke bare ift. udviklingsbistanden, men også bredere udenrigspolitisk og geopolitisk. Det gjorde vi bl.a. gennem fire geopolitiske notater. Derfor glæder det os, at der vil være fokus på inddragelse af civilsamfundet i den politiske dialog samt på civilsamfundets rolle i sikringen og styrkelsen af demokratiske værdier, mellemfolkeligt engagement og rettigheder.

Civilsamfundet er afgørende i konflikter og lande, hvor Danmark ikke kan fortsætte arbejdet med regeringerne, men "ikke vil vende civilbefolkningen ryggen", som det står i strategien – og som Globalt Fokus ligeledes har fremhævet i processen og i vores input til regeringen. Også med øje for det øget fokus på fred og bæredygtighed, som fremgår af Faktaarket tilknyttet strategien, vil vi fortsat arbejde for at sikre civilsamfundets stærke rolle i vigtige humanitære opgaver og fredsopbygning under svære og skrøbelige vilkår og kontekster.

For at civilsamfundet kan bidrage til et styrket dansk engagement i de afrikanske lande, er det afgørende at tage bestik af civilsamfundets mangfoldighed og bidrag til områder, hvor vi ikke altid bliver lukket ind – såsom investeringer og samhandel. Civilsamfundets forandringskraft og rolle som garant for repræsentation og dagsordensættende aktør fremgår ikke tydeligt i strategien og skal således udfoldes over den kommende tid og ifm. en kommende udviklingspolitisk strategi.

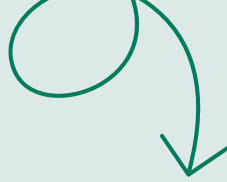
VI HOLDER ØJE MED: RETTIGHEDER SKAL IMPLEMENTERES TVÆRGÅENDE

Ikke overraskende fremhæves et større fokus på udenrigs- og sikkerhedspolitik såvel som at "pragmatisme og idealisme skal gå hånd i hånd". Særligt set i det lys er det positivt, at det i strategiens indledende kapitel understreges, at menneskerettigheder, demokrati og respekt for international lov fortsat er byggestenen for Danmarks engagement. Det fremlægges også som en mærkesag at understøtte lande, der arbejder for et internationalt samarbejde baseret på international lov, og at det er i Danmarks interesse at sikre opbakning til det multilaterale system.

Der efterlades dog stort rum for fortolkning af, hvor urokkelig denne byggesten egentlig er, når der bl.a. henvises til en "realistisk vurdering" af konteksten som basis for Danmarks engagement. Hvorvidt afrikanske landes perspektiver, behov og interesser samt lokalt ejerskab også henviser til befolkningerne er ligeledes uklart. Derfor er det betryggende at se, at strategien også gør klart, at Danmark ikke må "lade de mennesker i stikken, der lider under dårlig regeringsførelse", selvom Danmarks engagement med de lande måtte ændres.

Trods en stærk ordlyd omkring menneskerettigheder i indledende afsnit, kan det give anledning til bekymring, at ingen af målsætningerne i strategien nævner rettigheder direkte – selvom Globalt Fokus i særdeleshed bifalder, at strategiens første målsætning peger på inddragelsen af civilsamfundet som centralt led i at understøtte menneskerettigheder, demokratiske værdier og lokalt ejerskab gennem Danmarks partnerskaber.

I strategiens afsnit om teknologi og innovation mangler der f.eks. fokus på online rettigheder. Her spiller civilsamfundet en afgørende rolle i at sikre, at den spirende teknologi beskytter rettigheder, hvilket ofte ikke er tilfældet. Der er et stærkt og vigtigt fokus på desinformation i strategien, og selvom strategien fremhæver en stigning i antallet af aktive sociale mediebrugere i Afrika, er det stadig kun omkring en tredjedel, der bruger internettet. Der henstår derfor et fokus på den digitale kløft.

DET ØMME PUNKT: ÆRLIGHED OM EGNE INTERESSER ER GODT, MEN IKKE NOK

Der er ingen tvivl om, at øgede investeringer og samhandel er helt centrale redskaber i regeringens værktøjskasse, når de vil øge deres engagement på nabokontinentet. Her bliver strategien mest konkret med politiske tiltag såsom geografisk prisdifferentiering på Udenrigsministeriets virksomhedsrådgivning og et øget fokus på at understøtte danske virksomheders engagement på afrikanske markeder gennem Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) og Eksport- og Investeringsfonden (EIFO).

Jobskabelse, især for den unge generation, indtager en vigtig plads i strategien, både som et værktøj til vækst samt som instrument til at begrænse migrationsstrømmene. Civilsamfundets mulige rolle i investeringer og jobskabelse nævnes ikke, selvom der er en stor rolle at spille her lige fra inddragelse af lokale organisationer, fagforeningernes afgørende rolle i bedre arbejdsforhold og et politisk pres for en stærk og bæredygtig implementering af EU's Corporate sustainability reporting directive (CCSRD).

Implementering af strategien forventes bl.a. at ske gennem udviklingsbistanden, og med strategiens fokus på IFU og EIFO forventer vi, at blended finance bliver centralt i den kommende udviklingspolitiske strategi og bistand. Det er i tråd med EU's Global Gateway-initiativ, hvor enorme offentligt-private investeringer i bl.a. infrastruktur sker inden for udviklingsbistandens budget. Dette har Danmark også eksplicit udtrykt ønske om at støtte mere op om i EU.

Globalt Fokus har bl.a. lagt vægt på innovativ finansiering og gældseftergivelse for at lukke finansieringshullerne for opnåelse af Verdensmålene og Parisaftalen. Innovativ finansiering bliver desværre i strategien reduceret til det at " mindske risikoen for danske virksomheder og investorer", selvom mulighederne for innovativ international skatteinddrivelse står centralt i den globale finansieringsdiskussion, f.eks. i form af en skat på CO₂-udledning ved skibsfart. Sidstnævnte har Danmark for nylig arbejdet for, og initiativer som dette kunne have vist en konkret vej fremad for Danmarks engager i internationale fora. Samtidig ville det have underbygget ambitionen om at styrke det kumadiplomatiske samarbejde med de afrikanske lande, hvor frontlinjerne mellem netop EU og Afrika er hårdt trukket op. I stedet lægges der op til at samarbejde om skat gennem bilaterale myndighedssamarbejder.

VI MINDER OM: IKKE AT REPRODUCERE GLOBAL ULIGHED I DET DEN GRØNNE OMSTILLINGS NAVN

Regeringens narrativ om at klima og udvikling uløseligt hænger sammen understreges endnu engang i denne strategi med øget støtte til klimatilpasning i de afrikanske lande. Det peger i retning af en (endnu) grønnere udviklingsbistand. Fokuset på klimatilpasning kan måske endda anses for at være et af de meget få konkrete udviklingsindspark i strategien, hvor det fremhæves, at det skal ske "med øje for økonomisk og social udvikling og i tæt samspil med lokalbefolkninger og oprindelige folk".

Arbejdet med klima fremgår dog bredere i strategien med fremhævelse af grøn vækst, fælles klimadiplomatiske mål for Afrika og Europa omkring klimatilpasning og en retfærdig, grøn omstilling, og brugen af afrikanske råstoffer til den grønne omstilling skrives frem som helt central. Globalt Fokus minder om, at med ambitionerne om at fremme ligestilling også kræver at Danmark og Europa spørger sig selv, hvor der er behov for grøn vækst, hvordan man konkret bidrager til at den grønne omstilling bliver retfærdig, og ikke mindst om man er ved at gentage fortidens fejltagelser og reproducere globale uligheder, når man primært har fokus på egen adgang til råstoffer og CO₂-lagre fremfor en bæredygtig, rettighedsbaseret udvikling af de afrikanske samfund.

